

I. DISPOSICIONS GENERALS

BANC D'ESPANYA

6187 *Circular 3/2020, d'11 de juny, del Banc d'Espanya, per la qual es modifica la Circular 4/2017, de 27 de novembre, a entitats de crèdit, sobre normes d'informació financera pública i reservada, i models d'estats financers.*

I

La situació d'emergència de salut pública creada per la propagació de la COVID-19 i les mesures de contenció necessàries estan provocant una pertorbació de gran intensitat per a l'economia espanyola, que afecta les empreses i les llars. Com a complement de les mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19, és necessari que les entitats de crèdit i els establiments financers de crèdit continuïn prestant suport financer a les empreses i a les llars afectades negativament per aquesta situació transitòria i excepcional.

En aquest context, els reguladors i supervisors bancaris de tot el món estan recomanant fer un ús adequat de la flexibilitat implícita en el marc regulador, sense detriment de la identificació adequada del deteriorament de les operacions i d'una estimació raonable de la seva cobertura per risc de crèdit. En concret, l'Autoritat Bancària Europea (EBA, per les sigles en anglès), en la Comunicació de 12 de març de 2020, sobre actuacions per mitigar l'impacte de la COVID-19 en el sector bancari de la Unió Europea (UE), recomana fer un ús ple de la flexibilitat implícita en el marc regulador i desenvolupa aquesta recomanació en els aspectes relacionats amb la classificació comptable de les operacions per risc de crèdit que s'inclouen, entre d'altres, en la Comunicació de 25 de març de 2020, sobre l'aplicació del marc regulador pel que fa a impagament, reestructuracions o refinançaments, i la NIIF 9 en vista de les mesures de resposta a la COVID-19.

L'ús de la flexibilitat existent en el marc comptable implica, entre altres consideracions, evitar la utilització automàtica dels indicadors i les hipòtesis que, si bé han estat raonables fins ara, han mostrat no ser adequats ni en el context de la COVID-19 ni amb vista al futur.

En aquesta línia, per tal que les entitats espanyoles subjectes a la Circular 4/2017, de 27 de novembre, a entitats de crèdit, sobre normes d'informació financera pública i reservada, i models d'estats financers, puguin fer un ús més gran de la flexibilitat que preveu la normativa, en línia amb les recents comunicacions de l'EBA del 12 i del 25 de març, és oportú modificar determinats aspectes de la Circular esmentada relatius a la classificació dels refinançaments o reestructuracions que serveix de base per a l'estimació de les seves cobertures per risc de crèdit.

Mitjançant la modificació que introdueix aquesta Circular, les operacions creditícies reestructurades, refinançades o de refinançament no s'han de classificar forçosament com a risc normal en vigilància especial quan no correspongui la seva classificació com a risc dubtós. És a dir, aquestes operacions poden continuar classificades com a risc normal en la data de refinançament o reestructuració sempre que l'entitat justifiqui no haver identificat un augment significatiu del risc de crèdit des del seu reconeixement inicial. Així mateix, les operacions d'aquest tipus que estiguin en la categoria de risc normal en vigilància especial es poden reclassificar a risc normal sempre que s'hagi revertit l'increment significatiu del risc de crèdit. No obstant això, han de romandre identificades com a reestructurades, refinançades o de refinançament fins que conclougui el període de prova mínim de dos anys durant el qual el titular ha de demostrar un bon comportament de pagament.

Aquesta modificació permet a les entitats subjectes a la Circular 4/2017, de 27 de novembre, fer un ús més gran de la flexibilitat implícita a les directrius de l'EBA sobre les pràctiques de gestió del risc de crèdit de les entitats de crèdit i la comptabilització de les pèrdues creditícies esperades (EBA/GL/2017/06), que indiquen que la reestructuració o

refinançament d'una operació és un factor, entre d'altres, que les entitats han d'analitzar per valorar si s'ha produït un increment significatiu del risc de crèdit de l'operació o no.

Aquesta mateixa flexibilitat està també implícita en el marc comptable europeu conformat per les Normes internacionals d'informació financera adoptades a la Unió Europea (NIIF-UE). D'acord amb la NIIF-UE 9, sobre instruments financers, les modificacions de les operacions creditícies es podrien classificar a l'*stage 1* (equivalent a la categoria de risc normal) si no han experimentat un increment significatiu del seu risc de crèdit. Dins del marc de la NIIF-UE 9, el canvi que introdueix aquesta Circular consisteix en el fet que l'existència de dificultats financeres del deutor passa a considerar-se una presumpció refutable d'un augment significatiu del risc de crèdit de l'operació modificada, en lloc d'implicar automàticament que s'hagi produït aquest augment. Per això, la modificació introduïda per la present Circular permet mantenir la compatibilitat amb la NIIF-UE 9.

Finalment, cal recordar que aquesta modificació també afecta els establiments financers de crèdit en virtut de la remissió als criteris de la Circular 4/2017, de 27 de novembre, que fa la Circular 4/2019, de 26 de novembre, a establiments financers de crèdit, sobre normes d'informació financera pública i reservada, i models d'estats financers.

II

Aquesta Circular consta d'una norma, dues disposicions transitòries i una disposició final.

La norma única recull les modificacions que és necessari introduir a l'annex 9, sobre «Anàlisi i cobertura del risc de crèdit», de la Circular 4/2017, de 27 de novembre, perquè les operacions creditícies reestructurades, refinançades o de refinançament no s'hagin de classificar necessàriament com a risc normal en vigilància especial quan no correspongui la seva classificació com a risc dubtós. Les operacions esmentades podrien continuar classificades com a risc normal sempre que l'entitat justifiqui no haver identificat un augment significatiu del risc de crèdit des del seu reconeixement inicial.

La disposició transitòria primera estableix que les entitats han d'adaptar, quan sigui necessari, les seves metodologies, procediments i pràctiques comptables per aplicar les modificacions que recull aquesta Circular a partir del 30 de juny de 2020, a tot tardar. No obstant això, les entitats poden optar per aplicar-les des del 31 de març de 2020.

La modificació que s'introdueix mitjançant aquesta Circular s'ha d'aplicar de manera prospectiva a totes les reestructuracions o refinançaments, incloent-hi tant les operacions efectuades abans de la data de la seva primera aplicació com les noves operacions que s'efectuïn després de la data esmentada (en el context de la COVID-19 o una vegada superada aquesta situació). L'aplicació prospectiva de la modificació implica que les entitats no han de revisar ni la classificació ni les cobertures per risc de crèdit de les operacions en la informació financera de dates de referència anteriors al 30 de juny de 2020 (o, si s'escau, al 31 de març de 2020), ni tornar a remetre la informació comptable corresponent a aquestes dates o reelaborar la informació comparativa de 2019.

La disposició transitòria segona fixa el règim de l'aplicació per primera vegada d'aquesta Circular als estats financers públics i reservats, de manera coherent amb la seva primera aplicació als comptes anuals.

Finalment, d'acord amb la disposició final única, aquesta Circular entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

III

Aquesta Circular atén els principis de bona regulació que exigeix l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Respecte als principis de necessitat i eficàcia que estipula la Llei esmentada, aquesta Circular es limita a introduir les modificacions necessàries a l'annex 9, sobre «Anàlisi i cobertura del risc de crèdit», de la Circular 4/2017, de 27 de novembre, per tal que les operacions reestructurades, refinançades o de refinançament no s'hagin de classificar

necessàriament com a risc normal en vigilància especial quan no correspongui la seva classificació com a risc dubtós, i permetre així que les entitats puguin fer un ús més gran de la flexibilitat que preveuen les directrius EBA/GL/2017/06. D'aquesta manera, es facilita que les entitats concedeixin nou finançament o canviïn les condicions contractuals del finançament ja concedit a les empreses i a les llars.

Quant al principi de proporcionalitat, les modificacions introduïdes a la Circular 4/2017, de 27 de novembre, permeten que les entitats espanyoles puguin fer un ús més gran de la flexibilitat que preveuen les directrius EBA/GL/2017/06, en termes similars a les entitats d'altres països de la UE. Aquestes modificacions flexibilitzen els requisits de classificació per risc de crèdit d'un tipus concret d'operacions creditícies, de manera que les entitats no haurien de canviar les pràctiques comptables si no consideren apropiat refutar la presumpció del fet que aquestes operacions s'han de classificar com a risc normal en vigilància especial.

Respecte als principis de seguretat jurídica i eficiència administrativa, s'assoleixen, atès que la Circular 4/2017, de 27 de novembre, prescriu una regulació comptable estable, predictable, completa i clara per a les entitats. Les modificacions introduïdes per aquesta Circular suposen un alineament més gran amb el que estableixen les directrius EBA/GL/2017/06, i mantenen la compatibilitat amb la NIIF-UE 9.

En aplicació del principi de transparència, els apartats 1 i 2 de l'article 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú, preveuen que es porti a terme una consulta pública prèvia, audiència i informació públiques. No obstant això, l'apartat 4 de l'esmentat article 133 preveu la possibilitat de prescindir d'aquests tràmits quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquin, així com la de prescindir de la consulta prèvia quan la proposta normativa no tingui un impacte significatiu en l'activitat econòmica, no imposi obligacions rellevants als destinataris o reguli aspectes parcials d'una matèria.

En la tramitació d'aquesta Circular s'ha prescindit dels tràmits de consulta, audiència i informació públiques, en primer lloc, perquè concorre un interès públic d'especial gravetat que ho justifica. Atesa la situació d'emergència de salut pública, i els seus excepcionals efectes econòmics, és necessària l'entrada en vigor immediata de la norma, per contribuir com més aviat millor al manteniment del finançament a l'economia real, i mitigar les pertorbacions que està experimentant l'economia espanyola. En segon lloc, aquesta Circular no imposa cap obligació addicional a les entitats sobre com classificar les seves operacions creditícies. Al contrari, flexibilitza l'aplicació de la norma, atès que ara se'ls permet refutar la presumpció del fet que determinades operacions creditícies s'han de classificar com a risc normal en vigilància especial. De fet, les entitats poden mantenir les pràctiques comptables actuals si consideren apropiat no refutar la presumpció esmentada. En tercer lloc, la modificació introduïda per aquesta Circular se cenyeix a un aspecte concret, donar més flexibilitat, sense que es produeixi un canvi del règim comptable.

El Banc d'Espanya està habilitat per establir i modificar les normes comptables de les entitats de crèdit, d'acord amb el que preveu l'Ordre del Ministeri d'Economia i Hisenda de 31 de març de 1989, per la qual es faculta el Banc d'Espanya per establir i modificar les normes comptables de les entitats de crèdit.

En conseqüència, en ús de les facultats que té concedides, el Consell de Govern del Banc d'Espanya, a proposta de la Comissió Executiva, i d'acord amb el Consell d'Estat, ha aprovat aquesta Circular, que conté les normes següents:

Norma única. *Modificació de la Circular 4/2017, de 27 de novembre, a entitats de crèdit, sobre normes d'informació financera pública i reservada, i models d'estats financers.*

S'introdueixen els canvis següents a l'annex 9, sobre «Anàlisi i cobertura del risc de crèdit», de la Circular 4/2017, de 27 de novembre:

a) Es modifica el punt 24, que queda redactat en els termes següents:

«24. Les polítiques de refinançament i reestructuració han d'assegurar que l'entitat disposi en el seu sistema intern d'informació de mecanismes que permetin

una identificació i un seguiment adequats de les operacions de refinançament, refinançades i reestructurades, així com la seva adequada classificació comptable en funció del seu risc de crèdit. Les decisions adoptades s'han de revisar periòdicament, amb la finalitat de comprovar el compliment adequat de les polítiques de refinançament i reestructuració.

Una operació deixa d'estar identificada com de refinançament, refinançada o reestructurada quan es compleixin els requisits del punt 100. No obstant això, d'acord amb el principi de traçabilitat enunciat en el punt 45, el sistema intern d'informació de l'entitat ha de conservar la informació sobre la modificació efectuada, necessària per assegurar en tot moment l'adequat seguiment, avaluació i control de l'operació.»

b) Es modifica el punt 58, que queda redactat en els termes següents:

«58. Les cobertures de totes les operacions per a les quals no s'hagi de fer una estimació individualitzada són objecte d'estimació col·lectiva. Per tant, són objecte d'estimació col·lectiva les cobertures de les operacions següents:

a) Les classificades com a dubtoses per raó de la morositat (diferents de les que estaven identificades com amb risc de crèdit baix) que no es considerin significatives, incloses les classificades com a risc dubtós per raó de la morositat per acumulació d'importos vençuts en altres operacions amb el mateix titular.

b) Les operacions classificades com a dubtoses per raons diferents de la morositat (diferents de les que estaven identificades com amb risc de crèdit baix) considerant exclusivament factors automàtics de classificació, com en els casos de:

i. Les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades que no tenen importos vençuts amb una antiguitat superior als noranta dies però romanen classificades com a risc dubtós perquè no es verifiquen la resta dels requisits per reclassificar-les fora d'aquesta categoria, d'acord amb el que estableix el punt 120.

ii. Les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades en període de prova reclassificades a risc dubtós perquè siguin objecte del segon o posteriors refinançaments o reestructuracions, o perquè arribin a tenir importos vençuts amb una antiguitat superior als trenta dies, d'acord amb el que estableix el punt 102.

c) Les classificades com normals en vigilància especial que no es considerin significatives.

d) Les classificades com a normals en vigilància especial com a conseqüència d'una anàlisi individual de l'operació en què s'hagin considerat exclusivament factors automàtics o en què cap factor diferent dels automàtics hagi tingut una influència decisiva. Aquest és el cas, entre d'altres, de les operacions classificades en aquesta categoria perquè el titular tingui importos vençuts amb més de trenta dies d'antiguitat, d'acord amb el que estableix el punt 95.

e) Les classificades com a normals en vigilància especial perquè pertanyin a un grup d'operacions amb característiques de risc de crèdit similars («grup homogeni de risc»). Aquest és el cas, entre d'altres, dels grups d'operacions classificats en aquesta categoria perquè el titular pertanyi a col·lectius (com ara àrees geogràfiques o sectors d'activitat econòmica) en els quals s'observen debilitats.

f) Les classificades com a risc normal.»

c) En el punt 99, es modifica el primer paràgraf, que queda redactat en els termes que es recullen a continuació, i se suprimeix el quart paràgraf:

«99. Les operacions classificades en aquesta categoria es poden reclassificar a risc normal si desapareixen les causes que en van motivar la classificació com a risc normal en vigilància especial. Amb caràcter general, els criteris de reclassificació

de normal en vigilància especial a normal quan es produeix una evolució favorable del risc de crèdit han de ser coherents amb els criteris que determinen la reclassificació inversa quan es produeix una evolució desfavorable. Ara bé, aquesta coherència s'ha d'aplicar només en la mesura en què el criteri analitzat representi una reversió de l'increment significatiu del risc de crèdit.»

d) L'apartat II.B.2, denominat «Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades classificades com a risc normal en vigilància especial», passa a denominar-se «Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades diferents de les classificades com a risc dubtós».

e) Es modifica el punt 100, que queda redactat en els termes següents:

«100. Les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades per a les quals no sigui procedent la classificació com a dubtoses en la data de refinançament o reestructuració, d'acord amb el que estableixen els punts 115 i 116, o perquè hagin estat reclassificades des de la categoria de risc dubtós, en complir el que estableix el punt 120 per a la seva reclassificació, romanen identificades com a tals, durant un període de prova, fins que es compleixin tots els requisits següents:

a) Que s'hagi conclòs, després d'una revisió exhaustiva de la situació patrimonial i financera del titular, que no és previsible que pugui tenir dificultats financeres.

b) Que hagi transcorregut un termini mínim de dos anys des de la data de formalització de l'operació de refinançament o reestructuració, o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de risc dubtós.

c) Que el titular hagi pagat les quotes reportades de principal i interessos des de la data en què es va formalitzar l'operació de refinançament o reestructuració, o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de dubtós. A més, és necessari:

i. Que el titular hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports (principal i interessos) que estiguin vençuts en la data de l'operació de refinançament o reestructuració, o que es van donar de baixa com a conseqüència d'aquesta, o

ii. que s'hagin verificat altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular, quan sigui més adequat atenent les característiques de les operacions.

Per tant, l'existència de clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència per al principal, implica que l'operació romangui identificada com de refinançament, refinançada o reestructurada fins que es compleixin els criteris que descriu aquesta lletra.

d) Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de trenta dies al final del període de prova.

Per tant, quan es compleixin tots els requisits anteriors, les operacions deixen d'estar identificades en els estats financers com a operacions de refinançament, refinançades o reestructurades, sense perjudici que la informació sobre les modificacions efectuades en les operacions quedi degudament recollida a les bases de dades de l'entitat, segons el que exposa el punt 24, en aplicació del principi de traçabilitat, i es declari a la Central d'Informació de Riscos.

Mentre romanguin identificades com a tals, les operacions de refinançament, refinançades o reestructurades que no sigui procedent classificar com a risc dubtós s'han d'incloure en la categoria de risc normal en vigilància especial, llevat que l'entitat justifiqui que no ha identificat un augment significatiu del seu risc de crèdit des del reconeixement inicial, cas en què l'operació s'ha de classificar com a risc normal.»

f) Es modifica el punt 117, que queda redactat en els termes següents:

«117. Quan es produeixi el refinançament o reestructuració d'una operació que estigui classificada prèviament com a risc normal o normal en vigilància especial, l'entitat ha de fer l'anàlisi que descriuen els punts 115 i 116 per determinar si escau o no la reclassificació a risc dubtós de l'operació:

a) Quan aquesta anàlisi tingui com a resultat que no és procedent la reclassificació a risc dubtós de l'operació, l'entitat no ha de donar de baixa del balanç l'actiu financer existent en la seva totalitat, atès que no s'ha posat de manifest una modificació substancial en els imports que espera recuperar abans i després del refinançament o reestructuració; únicament ha de procedir, si s'escau, a la baixa parcial dels imports sobre els quals hagi deixat de tenir drets o dels imports fallits. L'actiu financer existent s'ha de classificar d'acord amb el que estableix el punt 99.

b) Quan l'anàlisi tingui com a resultat que és procedent la reclassificació a risc dubtós de l'operació, l'entitat ha de determinar si escau o no la baixa del balanç de l'actiu financer existent en la seva totalitat seguint les polítiques establertes a l'efecte. Quan escaigui la baixa del balanç, el nou actiu reconegut ha de ser un actiu financer comprat o originat amb deteriorament creditici. Quan no sigui procedent la baixa del balanç, l'entitat ha de classificar l'actiu financer existent com a risc dubtós i ha de procedir, si s'escau, a la baixa parcial dels imports sobre els quals hagi deixat de tenir drets o dels imports fallits.»

g) Es modifica el punt 120, que queda redactat en els termes següents:

«120. Per procedir a la reclassificació fora de la categoria de risc dubtós, és necessari que es verifiquin tots els criteris que, amb caràcter general, determinen la reclassificació de les operacions fora d'aquesta categoria, i els criteris específics que es recullen a continuació:

a) Que s'hagi conclòs, després d'una revisió exhaustiva de la situació patrimonial i financera del titular, que no és previsible que pugui tenir dificultats financeres.

b) Que hagi transcorregut un període mínim d'un any des de la data de refinançament o reestructuració.

c) Que el titular hagi pagat les quotes reportades de principal i interessos, amb la reducció del principal renegociat, des de la data en què es va formalitzar l'operació de refinançament o reestructuració, o, si és posterior, des de la data de reclassificació d'aquella a les categories de dubtosos. En conseqüència, l'operació no pot presentar imports vençuts. A més, és necessari:

i. Que el titular hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports (principal i interessos) que estaven vençuts en la data de l'operació de refinançament o reestructuració, o que es van donar de baixa com a conseqüència d'aquesta, o

ii. que s'hagin verificat altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular, quan sigui més adequat atenent les característiques de les operacions.

Per tant, l'existència de clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència per al principal, implica que l'operació romangui identificada com a risc dubtós fins que es compleixin els criteris que descriu aquesta lletra.

d) Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts en més de noranta dies en la data de reclassificació a la categoria de risc normal en vigilància especial de l'operació de refinançament, refinançada o reestructurada.»

Disposició transitòria primera. *Aplicació per primer cop d'aquesta Circular als comptes anuals.*

1. L'entitat ha de modificar, quan sigui necessari, les seves metodologies, procediments i pràctiques comptables per aplicar a les operacions creditícies de manera prospectiva, com un canvi en les estimacions comptables, les modificacions que recull aquesta Circular a partir del 30 de juny de 2020, a tot tardar, i ha d'informar a la memòria dels comptes anuals de l'exercici 2020 de la data en què les va començar a aplicar.

2. L'entitat pot optar per aplicar a les seves operacions creditícies les modificacions que recull aquesta Circular com un canvi en les estimacions comptables, des del 31 de març de 2020, i ha d'informar d'aquest fet a la memòria dels comptes anuals de l'exercici 2020.

Disposició transitòria segona. *Aplicació per primer cop d'aquesta Circular als estats financers públics i reservats.*

En els estats financers públics i reservats corresponents a un període inferior a l'annual que es presentin l'any 2020, les entitats hi han d'aplicar de manera coherent les decisions adoptades segons la disposició transitòria primera.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquesta Circular entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 11 de juny de 2020.—El governador del Banc d'Espanya, Pablo Hernández de Cos.